

מחוון – ישראל במפת העולם והמזרח התיכון: גבולות, אזור ו«תבחין»

1 השלימו את המשפטים. היעזרו במחסן המילים.

- א. ישראל נמצאת ביבשת **אסיה**.
- ב. במערב ישראל נמצא **הים התיכון**.
- ג. בדרום ישראל נמצא מפרץ **אילת**.
- ד. ישראל שוכנת באזור שנקרא **המזרח התיכון**.

2 התאימו לכל כיוון את המדינה או הים שגובלים בישראל בכיוון זה.

טור א

1. צפון

2. צפון-מזרח

3. מזרח

4. דרום-מערב

5. מערב

טור ב

1 לבנון

2 סוריה

5 הים התיכון

3 ירדן

4 מצרים

3 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

משפט	נכון	לא נכון	תיקון
א. ישראל נמצאת ביבשת אפריקה.	☐	☒	ישראל נמצאת ביבשת אסיה.
ב. ישראל נמצאת קרוב למפגש של שלוש יבשות.	☒	☐	
ג. מצרים גובלת בישראל בצפון.	☐	☒	מצרים גובלת בישראל בדרום-מערב.
ד. לישראל יש חוף גם בים התיכון וגם במפרץ אילת.	☒	☐	

4 מיינו: גבול טבעי או גבול פוליטי?

גבול טבעי	גבול פוליטי
קו חוף של ים, נהר רחב, רכס הרים גבוה	קו ישר שסומן במדבר, קו שנקבע בהסכם שלום, גדר בין שתי מדינות

5 בחרו את התשובה הנכונה.

- א. «תבחין» הוא:
- שם של אזור בצפון
 - המאפיין שלפיו מחלקים שטח לאזורים
 - סוג של מפה
- ב. איזה מאלה יכול לשמש תבחין לחלוקה לאזורים?
- כמות הגשם
 - שם המורה
 - צבע המחברת
- ג. אזור הוא:
- שטח שיש בו מאפיין משותף
 - עיר גדולה
 - מדינה שכנה

6 השלימו את הטבלה: מה המרחק במציאות?

קנה מידה	מרחק במפה	מרחק במציאות
1:100,000	1 ס"מ	1 ק"מ
1:100,000	5 ס"מ	5 ק"מ
1:50,000	2 ס"מ	1 ק"מ
1:1,000,000	3 ס"מ	30 ק"מ

7 לפניכם תיאורים של חלוקה לאזורים. כתבו ליד כל תיאור מהו התבחין.

- חילקו את הארץ לאזורים גשומים ולאזורים יבשים. ← **כמות הגשם**
- חילקו את הארץ לאזורי הר, מישור ובקע. ← **צורת הנוף**
- חילקו את הארץ לאזורים שיש בהם הרבה ערים ולאזורים שיש בהם מעט יישובים. ← **צפיפות היישובים (אוכלוסייה)**
- חילקו את הארץ לאזורים חמים ולאזורים קרירים. ← **הטמפרטורה**

9 השלימו לפי הקטע «ארץ על פרשת דרכים».

- ישראל שוכנת בקצה ה**מערבי** של יבשת אסיה.
- שיירות הסוחרים הובילו סחורות בין **מצרים** שבדרום לארצות שבצפון ובמזרח.
- בזכות החוף על הים התיכון הייתה הארץ קשורה לארצות **אירופה**.

10 לפי הקטע, מדוע המיקום של ישראל חשוב גם היום? כתבו שתי סיבות.

תשובה אפשרית: דרך הנמלים בים התיכון ובמפרץ אילת אפשר לשלוח סחורות לארצות רבות; הארץ קרובה לשלוש יבשות ולכן קל לקשר בינה לבין אירופה, אפריקה ושאר אסיה.

11 הסבירו במילים שלכם את ההבדל בין גבול טבעי לגבול פוליטי, ותנו דוגמה לכל אחד.

תשובה אפשרית: גבול טבעי עובר לאורך תופעה בנוף, כמו נהר או חוף ים. גבול פוליטי הוא קו שמדינות קבעו ביניהן בהסכם, כמו קו ישר שסומן במדבר.

12 שרטטו מפה פשוטה: ריבוע במרכז הוא ישראל. סמנו חץ צפון, וכתבו בכל צד את שם השכנה או הים לפי הכיוון הנכון.

תשובה אפשרית: חץ צפון כלפי מעלה; לבנון למעלה, סוריה למעלה מימין, ירדן מימין (מזרח), מצרים למטה משמאל (דרום-מערב), הים התיכון משמאל (מערב), מפרץ אילת למטה.

13 הסבירו מדוע חשוב לבחור תבחין אחד בכל פעם כשמחלקים שטח לאזורים.

תשובה אפשרית: כי כל תבחין יוצר חלוקה אחרת. אם מערבבים כמה תבחינים, האזורים לא יהיו ברורים ואי אפשר יהיה להשוות ביניהם.

14 אתגר: יואב טוען: «ישראל קטנה, ולכן המיקום שלה לא חשוב». כתבו לו תשובה עם שני נימוקים.

תשובה אפשרית: המיקום חשוב: ישראל נמצאת קרוב למפגש של שלוש יבשות ולכן עברו בה דרכי מסחר; יש לה חופים בשני ימים ונמלים שמקשרים אותה לעולם.